

Maszyny ceglarskie

najnowszej konstrukcyi i największej sprawności

dostarcza:

9

Edward Tatzel Opawa, Austria

Zastępstwo na Galicyę:

Inż. Scherlag, Lwów, Sapiechy 43.

Przedsiębiorstwo Budowy Zakładów Ceramicznych

Inż. Mastalski Stanisław, Lwów, Mochnackiego I. 22.

Wykonuje :

21

Plany, kosztorysy, i budowę cegieł, fabryk dachówek, wapienników etc.

BUDOWA KOMINÓW FABRYCZNYCH i obmurowanie kotłów parowych.

CERAMIKA

Miesięcznik poświęcony wszystkim
gałęziom przemysłu ceramicznego.

Redaktor i wydawca:

-- Stanisław Abramowicz --

Adres: Warszawa, Senatorska 6.

18 Prenumerata rocznie 4 rb.

Młyny do farb

do mieszania sypkich
materiałów każdego ro-
dzaju. 28b

- Młyny kulowe -
Młyny walcowe
Rozdrabiacze
Farby cementowe

FABRYKA MASZYN

Wolf & Co Guben D. Ł.

Nowy katalog 91 gratis.

INŻ. W. DRZYMUCHOWSKI

BIURO TECHNICZNE

15

w Krakowie, ul. Dunajewskiego 9. Telefon 1100.

Dostarcza:

najnowszej konstrukcji **maszyny, prasy i formy** motorowe lub ręczne, do wyrobu **cegieł, dachówek, rur itp.** z gliny, cementu i betonu.

Kompletne urządzenia do fabrykacji **cegły piaskowej**. **Motory** parowe, gazowe, benzynowe, ropne i ssące gazowe. — **Transmisje**. — **Armatury** dla pary, wody, gazu itp.

Artykuły techniczne jak: pasy transmisyjne, skórzane z sierci wiel.ładziej, rzemyki do szycia pasów, smary, oliwy, wszelkiego rodzaju szczeliwa itp. w najlepszych gatunkach i po cenach fabrycznych.

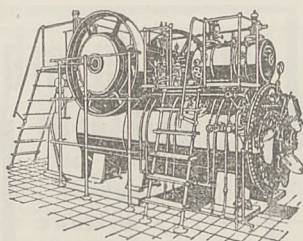
Szczeliwo „VAS-BLACK“ w laseczkach, pierścieniach i płytach, jedynie najlepszy, najpewniejszy i najekonomiczniejszy materiał do uszczelniania dławików, wentyli, przewodów itp. dla przegrzanej lub nasyczonej pary o najwyższym ciśnieniu. — Wyłącznie i jedynie używane w wojennej marynarce w Poli, i przez największe zakłady przemysłowe w kraju i zagranicą.

Posiadam wyłączne zastępstwo do sprzedaży tego szczeliwa dla Galicji i Bukowiny.

Pierwsze Berneńskie Towarzystwo wyrobu maszyn

**BRNO MORAWY
(AUSTRIA)**

17. b.

Patentowane LOKOMOBILE

na parę przegrzaną
(ze stawidłem wentylowym) sposób
prof. STUMPFA

nadto:

Turbiny parowe, maszyny parowe, kotły parowe, motory ropne i gazo-ssane.

Kompletne cegielnie i fabryki cegieł piaskowo-wapiennych.

Pierwszorzędne referencye!

Prospekty darmo!

PIECE KRĘGOWE

dla wypalania cegieł, wapna i dachówek, kominy fabryczne, obmurowanie kotłów

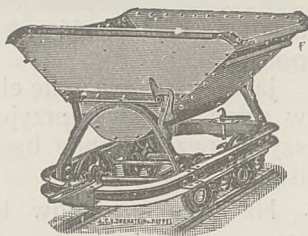
projektuje i buduje
Pierwsza Galic. Spółka
budowy zakładów keramicznych, kominów fabrycznych i obmurowania kotłów
z o. p.
Lwów, Lenartowicza 15.

12

Orenstein i Koppel

we Lwowie, Róg ulicy Asnyka 2, Pańska 5.

Fabryki Kolei
wążkotorowych
i lokomotyw

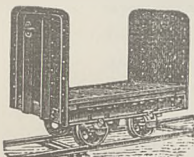

Praga, Wiedeń, Budapeszt

urządzą i dostarczają;

kolejki przenośne i stałe.

Wagoniki do transportu gliny, cegieł i dachówek mokrych i suchych.

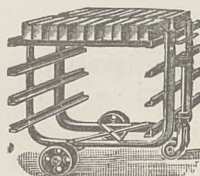
Wynajmują:

Kompletne kolejki na pewien
okres czasu.

*Katalogi, kosztorysy etc.
bezpłatnie.*

*Używane materiały zawsze
na składzie.* 19

Spłata amortyzacyjna.

Czasopismo Techniczne

Organ Towarzystwa Politechnicznego
WE LWOWIE.

-- Istnieje od roku 1883. --
wychodzi 10, 20 i 30 każdego miesiąca.

Przedpłata z przesyłką pocztową wynosi rocznie: 20 Kor. 17 marek. 8'5 rubli. 22 franki.

Numer pojedynczy kosztuje 1 koronę. 1 markę.
50 kopiejek. 1'2 franki. 6

Członkowie Towarzystwa Politechnicznego otrzymują „Czasopismo bezpłatnie.

(wkładka członka wynosi 18 koron rocznie).

Adres Redakcyi i Administracyi:
Lwów, ulica Zimorowicza 1. 9.

Wystawa dawnej Ceramiki w Warszawie.

W Warszawie istnieje od kilku lat „Towarzystwo opieki nad zabytkami przeszłości“ rozwijające bardzo żywą i dodatnią działalność czy to w kierunku ochrony i utrzymania zabytków budowlanych lub artystycznych dawnej przeszłości, jak też w kierunku gromadzenia lub utrzymania w polskich rękach tych wszystkich zabytków sztuki lub przemysłu dawnego, które dają świadectwo o rozwoju tych dziedzin życia ludzkiego u nas a nadto świadczą o zamożności i kulturze dawnych czasów.

Towarzystwo to zakupiło na Starem Mieście pod Nr. 32 stary dom, ongi do rodziny Baryczków należący i tam co pewien czas, pod formą wystaw chwilowych zbiera rozsiane pokraju i dawnych prowincjach polskich zabytki sztuki i przemysłu polskiego. — Cel tych wystaw może być dwójaki: pokazywanie tego, co u nas jeszcze jest i popularyzowanie zamiłowania do gromadzenia i ochrony rzeczy, dla których jeszcze u wielu nie ma należytego zrozumienia, a na co dybią rozmaici spekulanci zagraniczni.

Po kilku bardzo удаłych wystawach (n. p. ostatnio miniatur), przystąpiło „Tow. Op. nad zab.“ do urządzenia wystawy dawnej ceramiki, szkła i bronzów. Wystawa ta już teraz zapowiada się bardzo dobrze, a otwartą zostanie w połowie czerwca. W odezwie wydanej przez wspomniane Tow. czytamy:

„Po naszych pałacach, dworach i siedzibach miejskich, często jeszcze spotkać się można z okazami porcelany z dawnych fabryk polskich obok pięknych nieraz wyrobów ze szkła lub bronzu. Towarzystwo pragnęłoby na projektowanej wystawie zgromadzić możliwie

największą liczbę przedmiotów, jakie ocalały przed niszczącym zębem czasu, coby rzuciło wreszcie nieco światła na tę dotychczas ciemną dziedzinę naszego przemysłu artystycznego i w przyszłości umożliwiło naukowe jej opracowanie. Ze względu na doniosłość podobnych wystaw, Komitet organizacyjny zwraca się do zbieraczy i wszystkich szczęśliwych posiadaczy powyższych przedmiotów z prośbą o jak najliczniejsze nadsyłanie eksponatów na czas trwania wystawy. Nawet pojedyncze egzemplarze są pożądane.

Pod nazwą ceramiki rozumieć należy wszelkiego rodzaju przedmioty z gliny palonej, a więc wyroby porcelanowe, fajansowe i terrakotowe, jako to: serwisy, wazony, kafle, płytki ornamentacyjne, figurki, dawne naczynia aptekarskie i t. p. których pochodzenie polskie jest stwierdzone (przede wszystkim markami). Ze względu na skompletowanie polskich marek ceramicznych, posiadają dla tego działu wartość nawet wyroby, nie odznaczające się wybitnymi cechami artystycznymi.

W skład szkieł dawnych, w Polsce wykonywanych, wejdą: zyrandole, zwierciadła, puhary, szklance, butle, kieliszki i t. d.“

a dalej znowu:

„Prócz naszej rodzimej produkcji przyjmowane będą i przedmioty pochodzenia obcego, ale mające łączność z kulturą lub przeszłością polską.

Jako końcową datę eksponatów, które wejdą w skład wystawy, przyjęto rok 1830, z późniejszych uwzględnione będą tylko fabryki, już nieistniejące“.

Na liście członków komitetu i inicjatorów Wystawy znajdujemy znane już naszym czytelnikom nazwisko p. Gustawa Subis-Bisiera, zbieracza i pierwszorzędnego znawcy ceramiki.

R.

Zastosowanie wapna w rolnictwie.

(Ciąg dalszy).

W jak wysokim stopniu wapno podnosi przepuszczalność gliniastej ziemi, niech wykażą

próby, gdzie warstwa wody 6 cm. wysoka przesiąkała przez te same grubości warstwę ziemi — w następującym czasie:

(Próby czyniono z 3 rodzajami gleby).

	1 próba	2 próba	3 próba
czysta gleba glin.	6 dni 4 g. i 17 m.	12 dni 11 g. i 28 m.	26 d. 19 g.
gleba z dodatkiem 0,25 % wapna	12 g. 42 m.	10 d. 2 1/4 g.	7 d. 23 1/4 g.
" " "	9 g. 56 1/2 m.	5 d. 6 1/2 g.	2 d. 12 1/2 g.
" " "	2 g. 55 m.	8 d. 20 g.	7 g.

Wyniki tych prób potwierdzają doświadczenia z praktyki rolniczej, bo istotnie gleba ciężka, przez odpowiedni dodatek wapna może więcej

wody przyjąć, a nie staje się lepka i oślizła oraz nie zsyca się na twardą skorupę.

Działanie chemiczne wapna polega przede wszystkim na czyszczeniu gleby ze szkodliwych domieszek, wiąże ono np. nadmierny kwas humusowy, dlatego nawożenie wapnem szczególnie korzystnie się zaznacza na łąkach i rolach kwaśnych.

Na gruntach moczarowatych przyspiesza wapno utlenianie się zawartego w nich pirytu, wiąże uwalniający się przy tej akcji kwas siarkowy, na gips, czyniąc go tem samem nieszkodliwym. Wspomnieliśmy poprzednio, że wapno przyczynia się do szybszego wietrzenia minerałów, co w odniesieniu do roślin jest z tego względu korzystne, że te ostatnie czerpią potas uwolniony skutkiem działania wapna z połączeń krzemianowych. Wapno przyspiesza dalej rozkład organicznych składników gleby szczególnie nie zamienionych jeszcze na humus części nawozowych. Przy tym rozkładzie wywiązuje się amoniak, który w obecności wapna zamienia się na kwas azotowy. Przy nadmiernym dodatku wapna rozkład ten odbywa się za szybko, wytwarza się więc więcej amoniaku, niż go na razie rośliny potrzebują, a następstwem tego są silne straty wskutek ulatniania się amoniaku. Wobec tego nie należy używać równocześnie z wapnem — zwłaszcza gazonem — nawozów amoniakalnych jak perugano, superfosfatu amoniakalnego, siarkanu amonowego, a szczególnie nawozu stajennego.

D. c. n.

O teorii wygrzewania w piecu kręgowym.

(Ciąg dalszy patrz zesz. 1, 2, 3 i 4)

Jeśli wyroby w piecu posiadają większą temperaturę, niż ta, przy której leży punkt skraplania spalin, to te ostatnie są w możności uprowadzać parę wodną; jeśli natomiast temperatura wyrobów jest niższą, to następuje akcja odwrotna, mianowicie skraplanie nadmiernej pary wodnej i w tem jest właśnie wpływ szkodliwy, którego stopień zależnym jest od temperatury powietrza i jego wilgoci, rodzaju i ilości zawartych w nim par siarkowych, większej lub mniejszej porowatości czerepu, wreszcie od zawartości soli w glinie.

Nietylko bezwzględna ilość powietrza i jego relatywny stosunek do paliwa wywiera decydujący wpływ na stopień wilgoci gazów spalania, lecz także i bezwzględną ilość zużytego

paliwa musi się brać pod uwagę, gdyż ono przyczynia się również do powstawania pary i zależnie od tego, czy go więcej potrzebujemy, zmienia się, względnie wzrasta ilość zużytego powietrza. Zapotrzebowanie paliwa jest zależnem od temperatury wypalania wyrobów i wahać się może w znacznych granicach. Zmienmy teraz poprzednie założenie, że do wypalania 1000 cegieł potrzeba 200 kg. węgla — o tyle, że tę ilość paliwa w jednym wypadku obniżymy na 100 kg., w drugim znów podwyższymy na 300 kg., wówczas więc skład chemiczny gazów spalania obliczymy w następujący sposób:

1a. Spotrzebowanie węgla 100 kg. na 1000 cegieł przy teoretycznej ilości powietrza:

glinu z	2,5 ⁰ / ₀	5 ⁰ / ₀	10 ⁰ / ₀ wody chem.
azotu . .	624,1 m ³	624,1 m ³	624,1 m ³
kwasu wę-			
glowego	144,3 "	144,3 "	144,3 "
pary wodnej	151,0 "	244,1 "	430,3 "
	919,4 m ³	1012,5 m ³	1198,7 m ³

Ilość pary wodnej wynosi zatem procentowo:

16,4⁰/₀ 24,1⁰/₀ 35,9⁰/₀

zaś punkt skraplania gazów spalania leży przy temp.:

57°C 65°C 74°C

Spotrzebowanie 100 kg. węgla na 1000 cegieł przy dwukrotnej ilości teoretycznego powietrza.

glina z	2,5 ⁰ / ₀	5 ⁰ / ₀	10 ⁰ / ₀ wody chem.
azotu . .	1248,2 m ³	1248,2 m ³	1248,2 m ³
kwasu wę-			
glowego	144,3 "	144,3 "	144,3 "
pary wodnej	151,0 "	244,1 "	430,3 "
tłenu . .	165,9 "	165,9 "	165,9 "
	1709,4 m ³	1802,7 m ³	1988,9 m ³

ilość pary wodnej wynosi według tego :

8,8⁰/₀ 13,5⁰/₀ 21,6⁰/₀

punkt skraplania leży przy temp :

44°C 55°C 63°C

2a. Spotrzebowanie węgla 300 kg. na 1000 cegieł przy teoretycznej ilości powietrza :

glinu z	2,5 ⁰ / ₀	5 ⁰ / ₀	10 ⁰ / ₀ wody chem.
azotu . .	1872,3 m ³	1872,3 m ³	1872,3 m ³
kwasu wę-			
glowego	432,9 "	432,9 "	432,9 "
pary wodnej	266,9 "	360,0 "	546,0 "
	2572,1 m ³	2665,2 m ³	2851,4 m ³

w tym wypadku ilość pary wodnej przedstawia się procentowo :

10,4⁰/₀ 13,9⁰/₀ 19,1⁰/₀

punkt skraplania :

48°C 53°C 60°C

2b. Jak 2a, tylko przy dwukrotnej ilości teoretycznego powietrza :

glina z	2,5 ⁰ / ₀	5 ⁰ / ₀	10 ⁰ / ₀ wody chem.
azotu . .	3744,6 m ³	3744,6 m ³	3744,6 m ³
kwasu wę-			
glowego	432,9 "	432,9 "	432,9 "
pary wodnej	266,9 "	360,0 "	546,0 "
lenu . .	497,2 "	497,2 "	497,2 "
	4941,6 m ³	5035,7 m ³	5220,9 m ³

Ilość pary wodnej w spalinach wynosi procentowo :

5,3⁰/₀ 7,1⁰/₀ 10,5⁰/₀

a punkt skraplania leży przy temperaturze :

35°C, 40°C, 48°C,

Jeśli teraz dla przejrzystości zestawimy obliczone punkty skraplania pary wodnej, to otrzymując następującą tabelę :

		Spotrzebowanie węgla		
		100 kg.	200 kg.	300 kg.
		Temp. skraplanie		
Przy teoretycznej ilości powietrza :				
glina z	2,5 ⁰ / ₀	57°C	50°C	48°C
" z	5,0 ⁰ / ₀	65°C	57°C	53°C
" z	10,0 ⁰ / ₀	74°C	63°C	60°C
Przy dwukrotnej ilości teoretycz. powietrza :				
glina z	2,5 ⁰ / ₀	44°C	38°C	35°C
" z	5,0 ⁰ / ₀	55°C	44°C	40°C
" z	10,0 ⁰ / ₀	63°C	51°C	48°C

Z powyższej tabeli można wyprowadzić regułę, że zawartość pary wodnej, a temsamem punkt skraplania gazów spalania jest o tyle niższy, im większe jest — w równych zresztą warunkach — zużycie węgla, tj. im wyższą jest temperatura, w której wyroby wypalamy. (C. d. n.).

Z targu cementowego.

Dla austriackiego przemysłu cementowego rok ubiegły był dość pomyślny. Ceny były zadowalniające, a zbyt aż do przesilenia politycznego bardzo ożywiony. Od tego jednak czasu został raptownie ograniczony. Wskutek niepewnej sytuacji politycznej, wiele inwestycji i planów budowy odłożono na czas późniejszy. Co się tyczy widoków na rok bieżący, to te zależą naturalnie w dalszym ciągu od ułożenia się stosunków politycznych i finansowych. Na razie zastój budowlany daje się dotkliwie odczuwać fabrykom cementu.

Przyszłość fabryk cementu zależną jest w pierwszym rzędzie od losów kartelu, który kończy się terminowo z rokiem 1913. Obecnie

jest wiele projektów na nowe fabryki cementu głównie zaś w Dalmacji i Austrii Dolnej. Według zapatrywania kół interesowanych, kwestya przedłużenia lub rozwiązania kartelu będzie trudną do rozwiązania.

Dywidendy poszczególnych fabryk cementu za rok ubiegły były następujące: fabryka w Perlmoos podniesie dywidendę o 3 do 5 kor. Cementownia w Königshof podwyższy również dywidendę — o ile można dziś sądzić — o 10⁰/₀ czyli 2 kor; goleszowska fabryka — o 10⁰/₀ czyli 4 kor. Cementownia w Szczakowej również ma podnieść dywidendę — dotychczas jednak niewiadomo, w jakiej wysokości. Natomiast cementownia Lengenfeld nie dała i w r. 1912 żadnej dywidendy.

Galicyjski zakład dla budowy pieców
przemysłowych i kominów fabrycznych

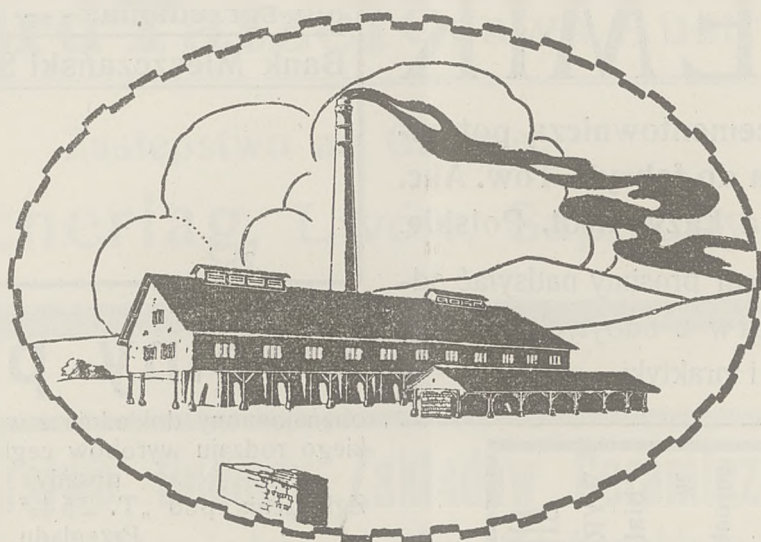
ALFONS CUSTODIS

Sapiehy 45.

L W Ó W

Sapiehy 45.

Telegr: Custodis, Lwów. Telef. interurb. 105/II.

7

CEGIELNIE I WAPIENNIKI

⌘⌘ Okrągłe kominy fabryczne ⌘⌘

SZTUCZNE SUSZARNIE SYSTEMU DUDERSTADT

⌘⌘ Najtańsza produkcja cegieł. ⌘⌘

Automatyczny transport.

Dostawa wszelkich urządzeń maszynowych.

Badania surowców, orzeczenia techniczne.

Obmurowanie kotłów.

Kosztorysy i odwiedziny inżynierskie bezpłatnie.

KAZIMIERZ OSSOWSKI

INŻYNIER

OBRONCA PATENTOWY

Petersburg Wozniesienskij Prospekt 20.
Berlin Potsdamerstr. No. 5.

11

CHEMIK

z praktyką cementowniczą potrzebny od 1 lipca do fabryki Tow. Akc. „Łazy“ poczta Łazy, Król. Polskie.

Wraz z podaniem prosimy nadsyłać odpisy świadectw z odbytych studyów i praktyki.

Albert Pillivuyt
WYRÓB PORCELANY
białej i malowanej.
29 Specjalność:
porcelana do użycia na
ogniu
biała, zielona i brunatna.
ROËCY (Ober). Francja.

Zdolny majster ceglarski

lat 30, żonaty, władający językiem polskim, czeskim i niemieckim, obznajomiony najdokładniej z wszystkimi gałęziami przemysłu ceramicznego, pozostający dotychczas na posadzie, przyjmie zaraz lub później posadę kierownika większej fabryki.

Poszukujący może również sprowadzić własną grupę wyćwiczonych robotników.

Zgłoszenia pod „Zdolny 34“ do Admin. Przeglądu.

Duża „Fabryka pieców i kuchni kaflowych“ na przedmieściu Stanisławowa z inwentarzem fabrycznym i maszyną do wyrobu kafli natychmiast do wydzierżawienia lub sprzedania. --- Wiadomość: Bank Mieszczański Stanisławów.

26

Zdolny palacz

obznajomiony dokładnie z wypalaniem wszelkiego rodzaju wyrobów ceglarskich poszukuje posady.

Zgłoszenia pod „T. 254.“ do Administracji Przeglądu. 31

Przegląd Techniczny

TYGODNIK,

najstarsze i najwięcej rozpowszechnione pismo poświęcone sprawom techniki i przemysłu. —: Wydawnictwa rok 39.

Adres Redakcyi i Administracyi:
Warszawa, ul. Włodzimierska 3—5.

(Gmach Stowarzyszenia Techników).

PRZEDPŁATA:

w Warszawie: rocznie rb. 10, półrocznie rb. 5. z przesyłką pocztową: rocznie rb. 12, półrocznie rb. 6.

CENA OGŁOSZEŃ:

Ogłoszenie jednorazowe kosztuje: za całą stronicę rb. 15, za $\frac{1}{2}$ strony rb. 8, $\frac{1}{4}$ strony rb. 5, za $\frac{1}{8}$ strony rb. 3, za $\frac{1}{16}$ strony rb. 2. Przy powtórzeniu się 6 — 12 — 26 — 52-krotnem odstępnie się 10 — 15 — 25 — 35% od powyższych cen ogłoszeń.

14